ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 28ης Ιουνίου 2007 *

Στην υπόθεση C-1/06,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Finanzgericht Hamburg (Γερμανία) με απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 2005, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 3 Ιανουαρίου 2006, στο πλαίσιο της διαδικασίας

Bonn Fleisch Ex- und Import GmbH

κατά

Hauptzollamt Hamburg-Jonas,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Rosas, πρόεδρο τμήματος, J. N. Cunha Rodrigues, U. Lõhmus, A. Ó Caoimh (εισηγητή) και P. Lindh, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

γενική εισαγγελέας: V. Trstenjak
γραμματέας: J. Swedenborg, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 22ας Νοεμβρίου 2006,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η Bonn Fleisch Ex- und Import GmbH, εκπροσωπούμενη από τον K. Landry, Rechtsanwalt,

— το Hauptzollamt Hamburg-Jonas, εκπροσωπούμενο από την S. Plenter,

— η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Ι. Χαλκιά και τη Σ. Παπαϊωάννου,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον F. Erlbacher,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 6ης Μαρτίου 2007,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 47, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3665/87 της Επιτροπής, της 27ης Νοεμβρίου 1987, για κοινές λεπτομέρειες εφαρμογής του καθεστώτος των επιστροφών κατά την εξαγωγή για τα γεωργικά προϊόντα (ΕΕ L 351, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 2955/94 της Επιτροπής, της 5ης Δεκεμβρίου 1994 (ΕΕ L 312, σ. 5, στο εξής: κανονισμός 3665/87).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς μεταξύ της Bonn Fleisch Ex- und Import GmbH (στο εξής: Bonn Fleisch) και του Hauptzollamt Hamburg-Jonas (ανώτερη τελωνειακή υπηρεσία της περιοχής Hamburg-Jonas, στο εξής: Hauptzollamt) σχετικά με την εκ μέρους της εν λόγω υπηρεσίας αναζήτηση των επιστροφών.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική νομοθεσία

Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 3566/92

3 Κατά το άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3566/92 της Επιτροπής, της 8ης Δεκεμβρίου 1992, σχετικά με τα παραστατικά που πρέπει να χρησιμοποιούνται ενόψει της εφαρμογής των κοινοτικών μέτρων που συνεπάγονται τον έλεγχο της χρήσης ή/και του προορισμού των εμπορευμάτων (ΕΕ L 362, σ. 11):

«Όταν η εφαρμογή του κοινοτικού μέτρου που έχει θεσπιστεί στον τομέα εισαγωγής ή εξαγωγής εμπορευμάτων ή κυκλοφορίας εμπορευμάτων στο εσωτερικό της Κοινότητας εξαρτάται από την απόδειξη ότι τα εμπορεύματα που αποτελούν το αντικείμενο του εν λόγω μέτρου χρησιμοποιήθηκαν για τον σκοπό ή/και διοχετεύθηκαν στον προορισμό που προβλέπεται ή επιβάλλεται από το μέτρο αυτό, η εν λόγω απόδειξη παρέχεται με την προσκόμιση του αντιτύπου ελέγχου Τ 5. [...]»

Ο κανονισμός 3665/87

4 Κατά την τεσσαρακοστή ένατη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 3665/87 (πεντηκοστή αιτιολογική σκέψη στη γερμανική εκδοχή):

«[...] είναι δυνατόν να συμβεί, λόγω περιστάσεων που δεν οφείλονται στον εξαγωγέα, το αντίτυπο ελέγχου να μην μπορεί να προσκομισθεί, μολονότι το προϊόν έχει εγκαταλείψει το [τελωνειακό] έδαφος της Κοινότητας ή έχει φθάσει σε ειδικό προορισμό [...] μια τέτοια κατάσταση ενδέχεται να δημιουργήσει προσκόμματα στο εμπόριο [...] πρέπει, σε αυτή την περίπτωση, να αναγνωρισθούν άλλα έγγραφα ως ισότιμα.»

5 Το άρθρο 3, παράγραφος 5, του κανονισμού 3665/87 ορίζει τα εξής:

«Το έγγραφο που χρησιμοποιείται κατά την εξαγωγή για τη χορήγηση επιστροφής πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία στοιχεία για τον υπολογισμό του ποσού της επιστροφής και ιδίως:

α) την ονομασία των προϊόντων σύμφωνα με την ονοματολογία που χρησιμοποιείται για τις επιστροφές,

β) την καθαρή μάζα αυτών των προϊόντων ή, κατά περίπτωση, την ποσότητα εκφρασμένη στη μονάδα μετρήσεως που πρέπει να ληφθεί υπόψη για τον υπολογισμό της επιστροφής,

γ) εφόσον αυτό χρειασθεί, για τον υπολογισμό της επιστροφής, τη σύνθεση των εν λόγω προϊόντων ή μια αναφορά σ' αυτή τη σύνθεση.

Στην περίπτωση που το έγγραφο που αναφέρεται στην παρούσα παράγραφο είναι η διασάφηση εξαγωγής, αυτή πρέπει επίσης να περιλαμβάνει τις εν λόγω ενδείξεις καθώς και τη μνεία "κώδικας επιστροφής".»

6 Κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 5 και 16, η πληρωμή της επιστροφής εξαρτάται από την προσκόμιση της απόδειξης ότι τα προϊόντα για τα οποία έγινε αποδεκτή η διασάφηση εξαγωγής εγκατέλειψαν ως έχουν το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας το αργότερο σε προθεσμία 60 ημερών από την αποδοχή αυτή.»

7 Το άρθρο 6 του εν λόγω κανονισμού ορίζει ότι, αν ένα προϊόν για το οποίο έχει γίνει αποδεκτή η διασάφηση εξαγωγής διασχίσει, πριν εξέλθει από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, κοινοτικά εδάφη εκτός του εδάφους του κράτους μέλους όπου έγινε αποδεκτή η διασάφηση αυτή, η απόδειξη ότι το εν λόγω προϊόν εγκατέλειψε το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας παρέχεται με την προσκόμιση του πρωτοτύπου του διαλαμβανόμενου στο άρθρο 2 του κανονισμού 3566/92 αντιτύπου ελέγχου Τ 5, δεόντως συμπληρωμένου.

8 Το άρθρο 18, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού ορίζει:

«Η απόδειξη της διεκπεραίωσης των τελωνειακών διατυπώσεων για τη διάθεση σε κατανάλωση παρέχεται με την προσκόμιση:

α) του τελωνειακού εγγράφου ή αντιγράφου ή φωτοαντιγράφου του· [...]

ή

β) [βεβαίωσης] εκφόρτωσης και θέσεως στην κατανάλωση που συντάσσεται από εταιρία η οποία έχει ειδικευθεί σε διεθνές επίπεδο σε θέματα ελέγχου και εποπτείας και έχει αναγνωρισθεί από ένα κράτος μέλος. Στη σχετική βεβαίωση πρέπει να αναγράφονται οι ημερομηνίες και ο αριθμός του τελωνειακού εγγράφου της θέσεως στην κατανάλωση.

ή

γ) άλλου εγγράφου θεωρημένου από τις τελωνειακές υπηρεσίες της ενδιαφερομένης τρίτης χώρας, το οποίο περιέχει αναγνώριση των προϊόντων και δείχνει ότι τα προϊόντα διατέθηκαν σε κατανάλωση στην εν λόγω τρίτη χώρα.»

9 Το άρθρο 47 του κανονισμού 3665/87 ορίζει:

«1. Η επιστροφή πληρώνεται μόνον κατόπιν γραπτής αιτήσεως του εξαγωγέα από το κράτος μέλος, στο έδαφος του οποίου έχει γίνει δεκτή η διασάφηση εξαγωγής. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν γι' αυτό το σκοπό ένα ειδικό έντυπο.

Η αίτηση χορηγήσεως της επιστροφής υποβάλλεται:

α) είτε γραπτώς και στην περίπτωση αυτή τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέψουν ένα ειδικό έντυπο·

β) είτε χρησιμοποιώντας συστήματα πληροφορικής, σύμφωνα με τις λεπτομέρειες που έχουν θεσπιστεί από τις αρμόδιες αρχές και μετά από έγκριση εκ μέρους της Επιτροπής.

[...]

2. Ο φάκελος για την πληρωμή της επιστροφής ή για την αποδέσμευση της εγγύησης πρέπει να κατατεθεί, εκτός περιπτώσεως ανωτέρας βίας, μέσα στους δώδεκα μήνες που έπονται της ημερομηνίας αποδοχής της διασάφησης εξαγωγής.

3. Όταν το αντίτυπο ελέγχου Τ 5 που αναφέρεται στο άρθρο 6 δεν επιστρέφεται στο τελωνείο αναχώρησης ή στον συγκεντρώνοντα οργανισμό μέσα στην προθεσμία των τριών μηνών από την έκδοσή του, λόγω περιστάσεων για τις οποίες δεν ευθύνεται ο εξαγωγέας, αυτός μπορεί να καταθέσει στον αρμόδιο οργανισμό αιτιολογημένη αίτηση ισοτιμίας.

Τα δικαιολογητικά που κατατίθενται κατά την αίτηση ισοτιμίας πρέπει να περιλαμβάνουν:

α) όταν ένα αντίτυπο ελέγχου έχει χορηγηθεί για να παρασχεθεί η απόδειξη ότι τα προϊόντα έχουν εγκαταλείψει το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας:

— το έγγραφο μεταφοράς,

και

— έγγραφο που αποδεικνύει ότι το προϊόν έχει προσκομιστεί σε τελωνείο τρίτης χώρας, ή ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα που αναφέρονται στο άρθρο 18, παράγραφοι 1, 2 και 4

[...]

Οι διατάξεις της παραγράφου 4 που ακολουθεί εφαρμόζονται για την προσκόμιση της ισότιμης απόδειξης.

4. Όταν δεν ήταν δυνατή η προσκόμιση των εγγράφων που απαιτούνται βάσει του άρθρου 18 μέσα στην προθεσμία που αναφέρεται στην παράγραφο 2, μολονότι ο εξαγωγέας φρόντισε να τα προμηθευτεί και να τα διαβιβάσει μέσα στις προθεσμίες αυτές, είναι δυνατό να χορηγηθούν επιπλέον προθεσμίες για την προσκόμιση των εγγράφων αυτών.

5. Η αίτηση ισοτιμίας που αναφέρεται στην παράγραφο 3, συνοδευόμενη ή μη από τα δικαιολογητικά, καθώς και η αίτηση για επιπλέον προθεσμίες που αναφέρεται στην παράγραφο 4, πρέπει να κατατεθούν μέσα στην προθεσμία που αναφέρεται στην παράγραφο 2.

[...]»

Ο κανονισμός (ΕΚ) 800/1999

10 Ο κανονισμός 3665/87 καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 800/1999 της Επιτροπής, της 15ης Απριλίου 1999, για τις κοινές λεπτομέρειες εφαρμογής του καθεστώτος των πιστοποιητικών εξαγωγής για τα γεωργικά προϊόντα (ΕΕ L 102, σ. 11). Ο κανονισμός αυτός τέθηκε σε ισχύ στις 24 Απριλίου 1999 και σε εφαρμογή από την 1η Ιουλίου 1999. Ωστόσο, δυνάμει του άρθρου 54, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση του κανονισμού 800/1999, ο κανονισμός 3665/87 εξακολουθεί να εφαρμόζεται επί εξαγωγών των οποίων οι διασαφήσεις έγιναν αποδεκτές πριν την 1η Ιουλίου 1999.

Η εθνική νομοθεσία

11 Στο γερμανικό δίκαιο, οι σχετικές με την επιστροφή κατά την εξαγωγή κοινοτικές διατάξεις περιλαμβάνονται στην κανονιστική απόφαση περί επιστροφών κατά την εξαγωγή (Ausfuhrerstattungsverordnung) της 24ης Μαΐου 1996 (BGBl. 1996 I, σ. 766, στο εξής: AEVO).

12 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, της AEVO, ως έγγραφο κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 5, του κανονισμού 3665/87 πρέπει να χρησιμοποιείται το ενιαίο διοικητικό έγγραφο το οποίο έχει καταρτιστεί από το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικών (Bundesfinanzverwaltung) και έχει δημοσιευθεί ως τέτοιο στο επίσημο δελτίο δημοσιεύσεων του εν λόγω υπουργείου ως «διασάφηση εξαγωγής (πρόσθετο φύλλο) για κοινοτικές επιστροφές κατά την εξαγωγή» (διασάφηση εξαγωγής για τις επιστροφές).

13 Το άρθρο 4 της AEVO έχει ως εξής:

«(1) Τη βεβαίωση της εξόδου των εμπορευμάτων από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας (βεβαίωση εξόδου) παρέχει με τη διασάφηση εξαγωγής προς τον σκοπό της καταβολής επιστροφής το τελωνείο εξόδου [...] εντός του πεδίου εφαρμογής της παρούσας κανονιστικής απόφασης.

(2) Όσον αφορά τις αποστολές εμπορευμάτων, των οποίων η διασάφηση εξαγωγής έγινε αποδεκτή σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, η βεβαίωση εξόδου χορηγείται επί του αντιτύπου ελέγχου Τ5 από το αρμόδιο τελωνείο εξαγωγής εντός του πεδίου εφαρμογής της παρούσας κανονιστικής απόφασης.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

14 Κατά τη διάρκεια του 1998, η Bonn Fleisch εξήγαγε απευθείας από τη Γερμανία στη Ρωσία ποσότητες βοείου κρέατος, τις οποίες προηγουμένως είχε θέσει σε καθεστώς τελωνειακής αποταμίευσης, και έλαβε, κατόπιν σχετικής αιτήσεώς της, προκαταβολή για τις επιστροφές κατά την εξαγωγή.

15 Αφού προσκόμισε διασάφηση εξαγωγής στο Hauptzollamt της Βρέμης στις 8 Απριλίου 1998, η Bonn Fleisch διαβίβασε στο Hauptzollamt, στις 13 Ιουλίου 1998, το έγγραφο μεταφοράς που περιέχει βεβαίωση εκτελωνισμού εκδοθείσα από τον σιδηροδρομικό σταθμό αναχωρήσεως με ημερομηνία 9 Απριλίου 1998 και το ρωσικό έγγραφο εισαγωγής, όπου αναγράφεται ως ημερομηνία εκτελωνισμού η 20ή Μαΐου 1998. Ταυτόχρονα η Bonn Fleisch ζήτησε την αποδέσμευση των εγγυήσεων.

16 Το Hauptzollamt, αφού ενημέρωσε την προσφεύγουσα τηλεφωνικά στις 21 Ιουλίου και στις 18 Νοεμβρίου 1999 ότι δεν είχε παραλάβει τη διασάφηση εξαγωγής με τη βεβαίωση εξαγωγής του τελωνείου εξόδου, εξέδωσε στις 23 Ιουνίου 2000 τέσσερις αποφάσεις με τις οποίες αναζήτησε από την προσφεύγουσα της κύριας δίκης τις προκαταβληθείσες επιστροφές κατά την εξαγωγή, προσαυξημένες κατά 20 %, με το αιτιολογικό ότι η προσφεύγουσα της κύριας δίκης δεν απέδειξε την εξαγωγή του εμπορεύματος από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας εντός των 60 ημερών που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 3665/87, λόγω μη υποβολής της διασάφησης εξαγωγής με την οποία βεβαιώνεται η εξαγωγή.

17 Στο πλαίσιο της διαδικασίας επί της αιτήσεως θεραπείας με αντικείμενο την ακύρωση των αποφάσεων αυτών, η Bonn Fleisch ισχυρίστηκε, μεταξύ άλλων, ότι η διαβίβαση της διασάφησης εξαγωγής προς το Hauptzollamt γίνεται αυτόματα και ενδοϋπηρεσιακά από τις τελωνειακές αρχές. Ο κανονισμός 3665/87 δεν υποχρεώνει τον εξαγωγέα να υποβάλει στην εν λόγω αρχή τη διασάφηση εξαγωγής. Η Bonn Fleisch επικαλείται, πάντως, έγγραφο του Hauptzollamt του Stralsund, της 2ας Νοεμβρίου 2000, σύμφωνα με το οποίο το Zollamt του Mukran είχε ταχυδρομήσει το αντίτυπο της διασάφησης εξαγωγής που προοριζόταν για το Hauptzollamt.

18 Σύμφωνα με τα στοιχεία που δόθηκαν στο Δικαστήριο κατά την προφορική διαδικασία, το εν λόγω αντίγραφο της διασάφησης εξαγωγής εστάλη στο Hauptzollamt εντός της δωδεκάμηνης προθεσμίας του άρθρου 47, παράγραφος 2, του κανονισμού 3665/87. Ωστόσο, δεν βρίσκεται στον υπηρεσιακό φάκελο που τηρεί η εν λόγω υπηρεσία είτε διότι αυτή δεν το έλαβε είτε διότι το απώλεσε.

19 Με έγγραφο της 2ας Νοεμβρίου 2000, η Bonn Fleisch επισήμανε ότι διαβίβασε στο Hauptzollamt, με έγγραφο της 13ης Ιουλίου 1998, ήτοι εντός της δωδεκάμηνης προθεσμίας του άρθρου 47, παράγραφος 2, του κανονισμού 3665/87, το έγγραφο μεταφοράς και το ρωσικό έγγραφο εισαγωγής. Ισχυρίζεται ότι η εκ μέρους της υποβολή των εγγράφων αυτών ισοδυναμεί με έμμεση υποβολή αιτήματος να θεωρηθούν τα έγγραφα αυτά, σε περίπτωση που η διασάφηση εξαγωγής δεν περιλαμβάνεται στον υπηρεσιακό φάκελο του Haupzollamt, αποδεικτικά στοιχεία της εξαγωγής των εμπορευμάτων εκτός του τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας.

20 Με το εν λόγω έγγραφο της 2ας Νοεμβρίου η 2000, η Bonn Fleisch ζήτησε επίσης, ρητώς αυτή τη φορά, να αναγνωριστούν ως ισότιμα, σύμφωνα με το άρθρο 47, παράγραφος 3, του κανονισμού 3665/87, το έγγραφο μεταφοράς και το ρωσικό έγγραφο εισαγωγής που είχε υποβάλει στο Hauptzollamt με έγγραφο της 13ης Ιουλίου 1998,.

21 Το Hauptzollamt απέρριψε το αίτημα αυτό ως εκπρόθεσμο με απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 1998, βάσει του άρθρου 47, παράγραφος 5, του κανονισμού 3665/87. Επισήμανε ακόμη ότι το από 13 Ιουλίου 1998 έγγραφο της Bonn Fleisch δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως αίτηση με αντικείμενο την αναγνώριση των υποβληθέντων εγγράφων ως ισότιμων, διότι προς τούτο απαιτείται ρητή υποβολή αιτήσεως, το δε Hauptzollamt δεν διαθέτει την εξουσία να προβεί αυτεπαγγέλτως στην αναγνώριση εγγράφων ως ισότιμων.

22 Στις 20 Μαρτίου 2003, η Bonn Fleisch άσκησε ενώπιον του Finanzgericht Hamburg (πρωτοβάθμιο φορολογικό δικαστήριο του Αμβούργου) προσφυγή κατά των αποφάσεων με τις οποίες το Hauptzollamt απέρριψε τις αιτήσεις θεραπείας.

23 Το αιτούν δικαστήριο διαπιστώνει ότι, αν ένα προϊόν για το οποίο έχει γίνει αποδεκτή η διασάφηση εξαγωγής διασχίσει, πριν εγκαταλείψει το τελωνειακό

έδαφος της Κοινότητας, κοινοτικά εδάφη εκτός του εδάφους του κράτους μέλους όπου έγινε αποδεκτή η διασάφηση αυτή, το άρθρο 6 του κανονισμού 3665/87 ορίζει ότι η απόδειξη ότι το εν λόγω προϊόν εγκατέλειψε το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας παρέχεται με την προσκόμιση του πρωτοτύπου του αντιτύπου ελέγχου Τ 5, δεόντως συμπληρωμένου. Επισημαίνει, αντιθέτως, ότι, όσον αφορά τις απευθείας εξαγωγές, όπως είναι οι επίμαχες στην κύρια δίκη, ο νομοθέτης δεν ρύθμισε τον τρόπο με τον οποίο αποδεικνύεται η εξαγωγή των εμπορευμάτων από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας και, επομένως, εφαρμόζεται η εθνική νομοθεσία, εν προκειμένω το άρθρο 4, παράγραφος 1, της ΑΕΥΟ.

24 Το αιτούν δικαστήριο υπενθυμίζει, συναφώς, ότι, κατά το άρθρο 49, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 800/1999, ο οποίος αντικατέστησε τον κανονισμό 3665/87, όταν το αντίτυπο ελέγχου Τ 5 ή, κατά περίπτωση, το κρατικό έγγραφο που αποδεικνύει την έξοδο από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας δεν επιστρέφεται στο τελωνείο αναχώρησης ή στον κεντρικό οργανισμό εντός τριών μηνών από την έκδοσή του, λόγω περιστάσεων για τις οποίες δεν ευθύνεται ο εξαγωγέας, αυτός μπορεί να καταθέσει στον αρμόδιο οργανισμό αιτιολογημένη αίτηση ισοδυναμίας. Δεδομένου ότι ο κανονισμός 800/1999 απλώς επαναλαμβάνει τη διατύπωση του άρθρου 47, παράγραφος 3, του κανονισμού 3665/87, το αιτούν δικαστήριο δεν θεωρεί σημαντικό το γεγονός ότι η τελευταία αυτή διάταξη αναφέρει μόνον το αντίτυπο ελέγχου Τ 5 και όχι το κρατικό έγγραφο που αποδεικνύει την έξοδο των προϊόντων από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας.

25 Κατά το αιτούν δικαστήριο, το χαρακτηριστικό της υποθέσεως της κύριας δίκης είναι ότι, καίτοι η προβλεπόμενη στο άρθρο 4 του κανονισμού 3665/87 διασάφηση εξαγωγής δεν επιστράφηκε στο Hauptzollamt εντός της δωδεκάμηνης προθεσμίας του άρθρου 47, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, εντούτοις η Bonn Fleisch διαβίβασε στο Hauptzollamt εντός της εν λόγω προθεσμίας το έγγραφο μεταφοράς και το ρωσικό έγγραφο εισαγωγής. Τα έγγραφα αυτά συνιστούν ισότιμες αποδείξεις κατά την έννοια του άρθρου 47, παράγραφος 3, του κανονισμού 3665/87. Το αιτούν δικαστήριο κρίνει ότι, υπό ορισμένες περιστάσεις, οι οποίες είναι προς διευκρίνιση, η αρμόδια αρχή μπορεί αυτεπαγγέλτως να αναγνωρίσει έγγραφα ως ισότιμα. Το γεγονός ότι, σύμφωνα με τις αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού 3665/87, το άρθρο 47, παράγραφος 3, προστέθηκε προς όφελος των εξαγωγέων συνηγορεί υπέρ

της ερμηνείας αυτής. Δυσχερώς θα συμβιβαζόταν με τους σκοπούς της κοινής οργανώσεως της αγοράς η μη καταβολή των επιστροφών και η μη αποδέσμευση των εγγυήσεων με το αιτιολογικό ότι δεν έχει τηρηθεί μια απλή διατύπωση, και συγκεκριμένα η ρητή υποβολή αιτήσεως ισοτιμίας.

26 Όσον αφορά το αν η αίτηση ισοτιμίας μπορεί πάντως να υποβληθεί εμμέσως, το αιτούν δικαστήριο δέχεται ότι η υποχρέωση ρητής υποβολής αιτήσεως διευκολύνει την αρμόδια αρχή να ελέγξει αν τηρήθηκε η προθεσμία. Ωστόσο, ο έλεγχος του αν μια αίτηση ισοτιμίας υποβλήθηκε εμπροθέσμως είναι εφικτός ακόμη και όταν η εν λόγω αίτηση υποβάλλεται εμμέσως ή παρεμπιπτόντως, διότι ο εξαγωγέας πρέπει να υποβάλει με οποιονδήποτε τρόπο την αίτησή του στην αρμόδια αρχή. Το μόνο που έχει σημασία είναι αν από τις περιστάσεις της κάθε υπό κρίση περιπτώσεως προκύπτει σαφώς η βούληση του εξαγωγέα να αποδείξει ότι το εμπόρευμα εξήχθη νομοτύπως από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας.

27 Κρίνοντας ότι στο πλαίσιο της εκκρεμούς ενώπιόν του διαφοράς ανακύπτουν ζητήματα ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου, το Finanzgericht Hamburg αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα εξής δύο προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει ο αρμόδιος οργανισμός κατά το άρθρο 47, παράγραφος 3, του κανονισμού 3665/87 την εξουσία και την υποχρέωση να προβαίνει ακόμη και αυτεπάγγελτα στην αναγνώριση της ισοτιμίας εγγράφων;

2) Είναι δυνατόν να υποβληθεί εμμέσως και για κάθε ενδεχόμενο αίτημα αναγνωρίσεως ορισμένων εγγράφων ως ισοτίμων κατά το άρθρο 47, παράγραφος 3, του κανονισμού 3665/87;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

28 Με τα ερωτήματά του, τα οποία επιβάλλεται να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν η αρμόδια για τις επιστροφές κατά την εξαγωγή εθνική αρχή δύναται ή υποχρεούται να εξετάζει αυτεπαγγέλτως την ισοτιμία των εγγράφων κατ' εφαρμογή του άρθρου 47, παράγραφος 3, του κανονισμού 3665/87 και αν η αίτηση ισοτιμίας μπορεί, κατ' εφαρμογή της διατάξεως αυτής, να υποβληθεί εμμέσως.

29 Ο κανονισμός 3665/87, ο οποίος σκοπεί, μεταξύ άλλων, την καταπολέμηση των παρατυπιών και της απάτης όσον αφορά τις επιστροφές κατά την εξαγωγή, περιέχει ουσιαστικούς και διαδικαστικούς κανόνες για την καταβολή των επιστροφών κατά την εξαγωγή (βλ. αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 2002, C-210/00, Käserei Champignon Hofmeister, Συλλογή 2002, σ. I-6453, σκέψη 60, και της 14ης Απριλίου 2005, C-385/03, Käserei Champignon Hofmeister, Συλλογή 2005, σ. I-2997, σκέψη 26).

30 Ο ουσιαστικός κανόνας του άρθρου 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 3665/87 προβλέπει ότι προϋπόθεση για την καταβολή της επιστροφής αποτελεί η απόδειξη ότι τα προϊόντα για τα οποία έγινε αποδεκτή η διασάφηση εξαγωγής εξήλθαν ως έχουν από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας το αργότερο εντός 60 ημερών από την αποδοχή αυτή. Αν τούτο δεν αποδειχθεί, η επιστροφή δεν καταβάλλεται.

31 Το άρθρο 47 του κανονισμού 3665/87, υπό τον τίτλο 4 «Διαδικασία πληρωμής της επιστροφής», απαριθμεί τους διαδικαστικούς κανόνες προς τους οποίους ο εξαγωγέας οφείλει να συμμορφωθεί προκειμένου να εισπράξει την επιστροφή.

32 Η παράγραφος 3 της διατάξεως αυτής ορίζει ότι, όταν το αντίτυπο ελέγχου Τ 5 του άρθρου 6 του κανονισμού δεν επιστρέφεται στο τελωνείο αναχώρησης ή στον συγκεντρώνοντα οργανισμό εντός τριών μηνών από την έκδοσή του, λόγω περιστάσεων για τις οποίες δεν ευθύνεται ο εξαγωγέας, αυτός μπορεί να υποβάλει στον αρμόδιο οργανισμό αιτιολογημένη αίτηση ισοτιμίας. Με την αίτηση αυτή ο εξαγωγέας προσκομίζει ισότιμα στοιχεία αποδεικνύοντα ότι τα οικεία προϊόντα εγκατέλειψαν το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, όπως επιτάσσει το άρθρο 4 του κανονισμού 3665/87.

33 Ωστόσο, από το γράμμα του άρθρου 6 του κανονισμού 3665/87, στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 47, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού, προκύπτει ότι το αντίτυπο ελέγχου Τ 5 συνιστά απόδειξη του ότι ένα προϊόν εγκατέλειψε το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας μόνο στην περίπτωση που ένα προϊόν, πριν εγκαταλείψει το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, διασχίσει κοινοτικά εδάφη εκτός του εδάφους του κράτους μέλους όπου έγινε αποδεκτή η διασάφηση εξαγωγής.

34 Επομένως, όπως ορθώς επισήμανε η Επιτροπή, το άρθρο 47, παράγραφος 3, του κανονισμού 3665/87 δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση απευθείας εξαγωγής προϊόντων όπως συμβαίνει στην υπόθεση της κύριας δίκης. Η διάταξη αυτή δεν αφορά τις αιτήσεις ισοτιμίας που υποβάλλονται λόγω απώλειας του εθνικού εγγράφου με το οποίο αποδεικνύεται, σε περίπτωση απευθείας εξαγωγής, ότι τα οικεία προϊόντα εγκατέλειψαν το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας.

35 Αυτή η διάταξη του κανονισμού 3665/87 έχει εφαρμογή μόνον επί έμμεσων εξαγωγών, περί των οποίων διαλαμβάνει το άρθρο 6 του ίδιου κανονισμού. Ο κανονισμός 800/1999 ορίζει ρητώς ότι αίτηση ισοτιμίας μπορεί να υποβληθεί οσάκις το αντίτυπο ελέγχου Τ 5 που χρησιμοποιείται σε περίπτωση έμμεσης εξαγωγής ή, κατά περίπτωση, το εθνικό έγγραφο που αποδεικνύει ότι τα προϊόντα εξήλθαν από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας σε περίπτωση απευθείας εξαγωγής δεν επιστράφηκαν στο τελωνείο αναχώρησης ή στον συγκεντρώνοντα οργανισμό εντός τριών μηνών από την έκδοσή του.

36 Ωστόσο, ο κανονισμός αυτός τίθεται σε εφαρμογή από 1ης Ιουλίου 1999 και, επομένως, το άρθρο 47, παράγραφος 3, του κανονισμού 3665/87 εξακολουθεί να εφαρμόζεται επί εξαγωγών όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη των οποίων οι διασαφήσεις είχαν γίνει δεκτές πριν την ημερομηνία αυτή.

37 Ελλείψει κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως που να διευκρινίζει, όσον αφορά τις απευθείας εξαγωγές, ποιο έγγραφο πρέπει να προσκομίσει ο εξαγωγέας προκειμένου να αποδείξει ότι τα προϊόντα ως προς τα οποία έγινε αποδεκτή η διασάφηση εξαγωγής εγκατέλειψαν το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, απόκειται στα κράτη μέλη να καθορίσουν ποιο έγγραφο πρέπει να προσκομίσει ο εξαγωγέας προς στήριξη της αιτήσεώς του για την καταβολή της επιστροφής.

38 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι, κατά τη γερμανική νομοθεσία και, συγκεκριμένα, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, της AEVO, τη βεβαίωση της εξόδου των εμπορευμάτων από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας (βεβαίωση εξόδου), προς τον σκοπό της καταβολής επιστροφής, παρέχει με τη διασάφηση εξαγωγής το τελωνείο εξόδου εντός του γεωγραφικού πεδίου εφαρμογής του εν λόγω νόμου.

39 Σύμφωνα με τα στοιχεία που διαθέτει το Δικαστήριο, η ρύθμιση αυτή δεν προβλέπει, τουλάχιστον ρητώς, ότι ο εξαγωγέας έχει τη δυνατότητα να προσκομίσει ισότιμες αποδείξεις ώστε να εισπράξει την επιστροφή.

40 Η απαίτηση, όμως, για εύρυθμη λειτουργία του κοινοτικού συστήματος καταβολής των επιστροφών υποχρεώνει τα κράτη μέλη να μην υπονομεύουν την επιδίωξη των σκοπών του κανονισμού 3665/87 και να τηρούν τις αρχές του κοινοτικού δικαίου και, ιδιαίτερα, την αρχή της αναλογικότητας.

41 Ελλείψει κοινοτικής ρυθμίσεως των απευθείας εξαγωγών, οι διαδικαστικοί κανόνες που σκοπούν την προστασία των δικαιωμάτων που οι πολίτες αντλούν από το κοινοτικό δίκαιο ναι μεν εμπίπτουν στην εσωτερική έννομη τάξη των κρατών μελών δυνάμει της αρχής της διαδικαστικής αυτονομίας των κρατών αυτών, εντούτοις δεν πρέπει να είναι λιγότερο ευνοϊκοί από αυτούς που ρυθμίζουν παρεμφερείς καταστάσεις εσωτερικής φύσεως (αρχή της ισοδυναμίας) ούτε να καθιστούν στην πράξη αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την άσκηση των δικαιωμάτων που απονέμει η κοινοτική έννομη τάξη (αρχή της αποτελεσματικότητας) (βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις της 14ης Δεκεμβρίου 1995, C-430/93 και C-431/93, Van Schijndel και van Veen, Συλλογή 1995, σ. I-4705, σκέψη 17, και της 7ης Σεπτεμβρίου 2006, C-53/04, Marrosu και Sardino, σ. I-7213, σκέψη 52).

42 Υπό τις περιστάσεις αυτές, προκειμένου περί υποθέσεως όπως αυτή της κύριας δίκης, στο πλαίσιο της οποίας δεν κατέστη δυνατή, για λόγους μη οφειλόμενους στον εξαγωγέα, η προσκόμιση του εθνικού εγγράφου με το οποίο βεβαιώνεται ότι τα οικεία προϊόντα εξήλθαν από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, η αρμόδια για τις επιστροφές κατά την εξαγωγή εθνική αρχή, η οποία επιλαμβάνεται της υποθέσεως, υποχρεούται, πάντως, δεδομένης της οικονομίας, του πνεύματος και του σκοπού του κανονισμού 3665/87, να εκτιμήσει αυτεπαγγέλτως αν είναι επαρκή τα στοιχεία ή τα έγγραφα που έχει υποβάλει ο εξαγωγέας.

43 Όσον αφορά τον σκοπό του εν λόγω κανονισμού, όπως προκύπτει από την τεσσαρακοστή ένατη αιτιολογική σκέψη (πεντηκοστή στη γερμανική εκδοχή) και από το άρθρο 47, παράγραφος 3, είναι προφανές ότι η βούληση του κοινοτικού νομοθέτη ήταν να παράσχει, σε ορισμένες περιπτώσεις, τη δυνατότητα στον εξαγωγέα να αποδεικνύει, προσκομίζοντας ισότιμα αποδεικτικά στοιχεία, την έξοδο των προϊόντων από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας.

44 Ο κανονισμός 3665/87, επιτρέποντας την ελαστική, σε κάποιο βαθμό, εφαρμογή των διαδικαστικών κανόνων σχετικά με τα αποδεικτικά στοιχεία που ο εξαγωγέας οφείλει να προσκομίσει για να εισπράξει την επιστροφή, λαμβάνει υπόψη ότι οι εξαγωγείς διατρέχουν τον κίνδυνο να συναντήσουν δυσχέρειες κατά την απόκτηση των τελωνειακών εγγράφων από τις αρμόδιες αρχές, έναντι των οποίων δεν

διαθέτουν κανένα μέσο πίεσης (βλ., υπ' αυτή την έννοια, την απόφαση της 19ης Ιουνίου 2003, C-467/01, Eribrand, Συλλογή 2003, σ. I-6471, σκέψη 41), καθώς και το γεγονός ότι, ορισμένες φορές, η απώλεια ή η εξαφάνιση των εγγράφων που απαιτούνται κατά τον εν λόγω κανονισμό για την καταβολή της επιστροφής οφείλεται στις εν λόγω αρχές.

45 Όπως προκύπτει από τη σκέψη 18 της παρούσας αποφάσεως, δεν αμφισβητείται ότι η απώλεια ή η εξαφάνιση της διασάφησης εξαγωγής που, κατά τη γερμανική νομοθεσία, απαιτείται προκειμένου να βεβαιωθεί η έξοδος των οικείων προϊόντων από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, δεν οφείλεται στην Bonn Fleisch.

46 Εξάλλου, από την οικονομία, το πνεύμα του κανονισμού 3665/87 και από τις διατάξεις του άρθρου 47 αυτού προκύπτει ότι σκοπός του κανονισμού δεν είναι να στερήσει αυτομάτως από τον επιμελή εξαγωγέα τις επιστροφές που προβλέπει η κοινοτική νομοθεσία, σε περίπτωση που ο εξαγωγέας αυτός, καίτοι κατέβαλε κάθε οφειλόμενη προσπάθεια, δεν δύναται να προσκομίσει τα έγγραφα που απαιτούνται για την καταβολή της επιστροφής λόγω απώλειας των εγγράφων αυτών υπό περιστάσεις για τις οποίες δεν ευθύνεται (βλ., κατ' αναλογία, σχετικά με το άρθρο 47, παράγραφος 4, του κανονισμού 3665/87, την απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 1999, C-54/95, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. I-35, σκέψη 148).

47 Συνεπώς, οσάκις υποβάλλεται αίτηση καταβολής επιστροφής κατά την εξαγωγή δυνάμει του άρθρου 47, παράγραφος 1, του κανονισμού 3665/87 και, εν συνεχεία, λόγω περιστάσεων για τις οποίες δεν ευθύνεται ο εξαγωγέας, δεν είναι δυνατή η προσκόμιση του εθνικού εγγράφου εξαγωγής με το οποίο αποδεικνύεται ότι τα επίμαχα προϊόντα εξήλθαν από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, η αρμόδια για τις επιστροφές κατά την εξαγωγή εθνική αρχή πρέπει, σύμφωνα με τους σκοπούς του κανονισμού 3665/87, να λαμβάνει υπόψη της αυτεπαγγέλτως τα ισότιμα αποδεικτικά στοιχεία, καθώς και τις εμμέσως υποβαλλόμενες αιτήσεις ισοτιμίας.

48 Τα εν λόγω αποδεικτικά μέσα, τα οποία μπορεί να περιλαμβάνουν, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 47, παράγραφος 3, του κανονισμού 3665/87, τόσο το έγγραφο μεταφοράς όσο και το εκδοθέν από το τρίτο κράτος έγγραφο εισαγωγής, τα οποία επικαλείται η Bonn Fleisch στην υπόθεση της κύριας δίκης, πρέπει πάντως να είναι εξίσου ικανοποιητικά στο πλαίσιο του ελέγχου που πραγματοποιείται σύμφωνα με τους εθνικούς διαδικαστικούς κανόνες, υπό την προϋπόθεση ότι οι κανόνες αυτοί δεν θίγουν το περιεχόμενο και την αποτελεσματικότητα του κοινοτικού δικαίου [βλ., υπ' αυτή την έννοια, σχετικά με τον κανονισμό (ΕΚ) 1222/94 της Επιτροπής, της 30ής Μαΐου 1994, για τη θέσπιση κοινών λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του συστήματος επιστροφών κατά την εξαγωγή και των κριτηρίων καθορισμού του ύψους αυτών, για ορισμένα γεωργικά προϊόντα, εξαγόμενα υπό μορφή εμπορευμάτων μη υπαγομένων στο παράρτημα II της συνθήκης (ΕΕ L 136, σ. 5), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 229/96 της Επιτροπής, της 7ης Φεβρουαρίου 1996 (ΕΕ L 30, σ. 24), την απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2006, C-120/05, Schulze, Συλλογή 2006, σ. I-10717, σκέψη 26].

49 Πρέπει, ακόμη, να υπομνηστεί ότι, κατά το άρθρο 47, παράγραφος 2, του κανονισμού 3665/87, τα ισότιμα αποδεικτικά μέσα, όπως και κάθε άλλο στοιχείο του φακέλου που καταρτίζεται σχετικά με την επιστροφή ή την αποδέσμευση της εγγυήσεως, πρέπει κατά γενικό κανόνα να υποβάλλονται, εκτός αν συντρέχει ανωτέρα βία, εντός δώδεκα μηνών από την αποδοχή της διασάφησης εξαγωγής.

50 Ωστόσο, αν η προθεσμία υποβολής των ισότιμων αποδεικτικών στοιχείων παρήλθε άπρακτη με υπαιτιότητα των αρμοδίων εθνικών αρχών και το εθνικό έγγραφο με το οποίο αποδεικνύεται η έξοδος των προϊόντων από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας απωλέστηκε ή εξαφανίστηκε εξαιτίας τους, οι αρχές αυτές δεν μπορούν να αντιτάξουν στον επιμελή εξαγωγέα ότι παρήλθε η δωδεκάμηνη προθεσμία.

51 Υπό τις περιστάσεις αυτές, στα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 47, παράγραφος 3, του κανονισμού 3665/87 δεν εφαρμόζεται όσον αφορά τις απευθείας εξαγωγές προϊόντων.

Ωστόσο, οσάκις, λόγω περιστάσεων για τις οποίες δεν ευθύνεται ο εξαγωγέας, δεν είναι δυνατή η προσκόμιση του εθνικού εγγράφου εξαγωγής με το οποίο αποδεικνύεται ότι τα επίμαχα προϊόντα εξήλθαν από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, η αρμόδια για τις επιστροφές κατά την εξαγωγή εθνική αρχή πρέπει, σύμφωνα με τους σκοπούς που επιδιώκει ο κανονισμός 3665/87, να λαμβάνει υπόψη της αυτεπαγγέλτως τα ισότιμα αποδεικτικά στοιχεία, καθώς και τις εμμέσως υποβαλλόμενες αιτήσεις ισοτιμίας. Τα εν λόγω αποδεικτικά μέσα πρέπει πάντως να είναι εξίσου ικανοποιητικά στο πλαίσιο του ελέγχου που πραγματοποιείται σύμφωνα με τους διαδικαστικούς κανόνες του εθνικού δικαίου, υπό την προϋπόθεση ότι οι κανόνες αυτοί δεν θίγουν το περιεχόμενο και την αποτελεσματικότητα του κοινοτικού δικαίου.

Αν η προθεσμία υποβολής ισότιμων αποδεικτικών στοιχείων παρέλθει άπρακτη με υπαιτιότητα των αρμοδίων εθνικών αρχών, οι εν λόγω αρχές δεν μπορούν να αντιτάξουν στον επιμελή εξαγωγέα ότι παρήλθε η δωδεκάμηνη προθεσμία του άρθρου 47, παράγραφος 2, του κανονισμού 3665/87.

Επί των δικαστικών εξόδων

52 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 47, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3665/87 της Επιτροπής, της 27ης Νοεμβρίου 1987, για κοινές λεπτομέρειες εφαρμογής του καθεστώτος

των επιστροφών κατά την εξαγωγή για τα γεωργικά προϊόντα, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 2955/94 της Επιτροπής, της 5ης Δεκεμβρίου 1994, δεν εφαρμόζεται όσον αφορά τις απευθείας εξαγωγές προϊόντων.

Ωστόσο, οσάκις, λόγω περιστάσεων για τις οποίες δεν ευθύνεται ο εξαγωγέας, δεν είναι δυνατή η προσκόμιση του εθνικού εγγράφου εξαγωγής με το οποίο αποδεικνύεται ότι τα επίμαχα προϊόντα εξήλθαν από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, η αρμόδια για τις επιστροφές κατά την εξαγωγή εθνική αρχή πρέπει, σύμφωνα με τους σκοπούς που επιδιώκει ο κανονισμός 3665/87, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2955/94, να λαμβάνει υπόψη της αυτεπαγγέλτως τα ισότιμα αποδεικτικά στοιχεία, καθώς και τις εμμέσως υποβαλλόμενες αιτήσεις ισοτιμίας. Τα εν λόγω αποδεικτικά μέσα πρέπει πάντως να είναι εξίσου ικανοποιητικά στο πλαίσιο του ελέγχου που πραγματοποιείται σύμφωνα με τους διαδικαστικούς κανόνες του εθνικού δικαίου, υπό την προϋπόθεση ότι οι κανόνες αυτοί δεν θίγουν το περιεχόμενο και την αποτελεσματικότητα του κοινοτικού δικαίου.

Αν η προθεσμία υποβολής ισότιμων αποδεικτικών στοιχείων παρέλθει άπρακτη με υπαιτιότητα των αρμοδίων εθνικών αρχών, οι εν λόγω αρχές δεν μπορούν να αντιτάξουν στον επιμελή εξαγωγέα ότι παρήλθε η δωδεκάμηνη προθεσμία του άρθρου 47, παράγραφος 2, του κανονισμού 3665/87, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2955/95.

(υπογραφές)